

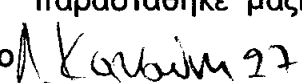

ΤΟ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Τμήμα 15^ο Τριμελές

Στ. 26-7-17

Κωνσταντίνος Καρανικολάκης
Δι. Γραμματέας Δ.Ε.Α

Αποτελούμενο από τους: Νικόλαο Σοϊλεντάκη, Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Αγάπη Γαλενιανού – Χαλκιαδάκη – Εισηγήτρια και Άννα Μπόνου, Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και Γραμματέα τη δικαστική υπάλληλο Γεωργία Ηλιοπούλου

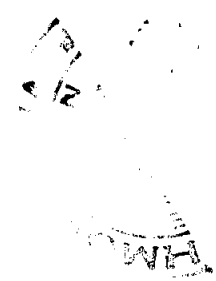
σ υ ν ε δ ρ ί α σ ε δημόσια στο ακροατήριό του στις 15 Ιανουαρίου 2013 για να δικάσει την από 11 Ιουλίου 2011 (ΑΒΕΜ 2543/26-7-2011) έφεση

της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΚΟΣΜΟΣ- ΜΑΡΙΑ ΦΛΩΡΑ Ε.Π.Ε.» , ο νόμιμος εκπρόσωπος της οποίας παραστάθηκε μαζί με τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Άγγελο Μορφόπουλο

κ α τ ά της Επιτροπής Ανταγωνισμού , ΝΠΔΔ που εδρεύει στην Αθήνα (Πατησίων 10 και Κότσικα 1^α) και παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου της Γεωργίου Γεραττερίτη.

Η κρίση του είναι η εξής:

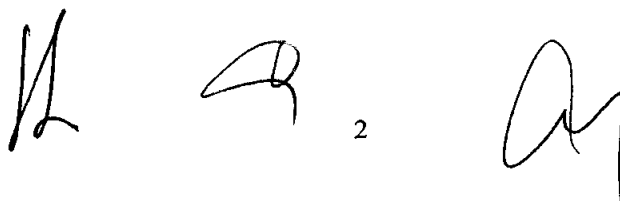
1. Επειδή, με την κρινόμενη έφεση, για την άσκηση της οποίας κατατέθηκε το νόμιμο παράβολο (1176238 και 2820350 ειδικά έντυπα παραβόλου σειράς Α) η εκκαλούσα με την επωνυμία «ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΚΟΣΜΟΣ-ΜΑΡΙΑ ΦΛΩΡΑ ΕΠΕ» ζητά παραδεκτώς την εξαφάνιση της 19851/2010 απόφασης του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή αποζημίωσης την οποία είχε ασκήσει κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού , με αίτημα την αναγνώριση της υποχρέωσης της εφεσίβλητης να καταβάλει εντόκως στην εκκαλούσα το ποσό των 2.308.838,13

ευρώ, ως αποζημίωση για την αποκατάσταση της περιουσιακής της ζημίας και χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης, που όπως υποστήριξε υπέστη από την παράνομη παράλειψη της εφεσίβλητης να αποφανθεί εντός της προβλεπόμενης από το άρθρο 24 παρ. 4 του ν. 703/1977 προθεσμίας, σχετικά με καταγγελία της σε βάρος της επιχείρησης εμπορίας ξενόγλωσσων εκπαιδευτικών βιβλίων ΑΠΟΛΛΩΝ για παραβάσεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/1997 και για την παράλειψή της να αποφανθεί εντός προθεσμίας 30 ημερών ως προς τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων.

2. Επειδή, στο άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα εξής : «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του Δημοσίου κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος...» και στο άρθρο 106 ότι : «Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων άρθρων εφαρμόζονται και για την ευθύνη των δήμων, των κοινοτήτων ή των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους». Απαραίτητη, πάντως, προϋπόθεση για την επιδίκαση αποζημιώσεως, η οποία μπορεί να συνίσταται και στην κατ' άρθρο 932 του Α.Κ. χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, είναι η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της παράνομης πράξης ή παράλειψης ή υλικής ενέργειας ή παράλειψης υλικής ενέργειας του δημοσίου οργάνου και της επελθούσας ζημίας (ΣτΕ 5/2012, 740/2001).

3. Επειδή, στο άρθρο 26 του ν. 703/1977 ορίζεται ότι : «2. Για τη διαπίστωση των παραβάσεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 και των άρθρων 2 ...καθώς και για τη διαπίστωση παραβάσεων των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, οι εντεταλμένοι υπάλληλοι της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού ασκούν εξουσίες φορολογικού ελεγκτή και έχουν την αρμοδιότητα ιδίως : α) να ελέγχουν κάθε είδους και κατηγορίας βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα των επιχειρήσεων...δ) να ενεργούν έρευνες

στα γραφεία και τους λοιπούς χώρους των επιχειρήσεων...». Περαιτέρω, στο άρθρο 24 του ίδιου νόμου, όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του από το άρθρο 24 του ν. 3373/2005 ορίζεται ότι: «1. Σε καταγγελία για παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 και 2 ...δικαιούται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο...4. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να εκδώσει απόφαση μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία υποβολής της καταγγελίας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όταν η υπόθεση χρήζει περαιτέρω έρευνας η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να παρατείνει την ανωτέρω προθεσμία επί διμήνο». Εξάλλου, στο άρθρο 9 παρ. 5 του ν. 703/1977 ορίζεται ότι «η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αποκλειστικώς αρμόδια να λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του Υπουργού Ανάπτυξης υποχρεούται να αποφανθεί το αργότερο μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την ημερομηνία κατάθεσης της σχετικής αίτησης αφού πρώτα ακουστούν τα ενδιαφερόμενα μέρη...».

4. Επειδή, οι κανόνες περί ανταγωνισμού που προβλέπουν οι διατάξεις του ν. 703/1977 (άρθρο 1 «απαγορευμένες συμπράξεις», άρθρο 2 «καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης» κλπ.), αποβλέπουν στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς, αλλά και στην προστασία των δικαιωμάτων και συμφερόντων των κατ' ιδίαν προσώπων που λειτουργούν και συναλλάσσονται εντός αυτής. Η διαδικασία δε της διάγνωσης της παράβασης των ως άνω κανόνων και της έκδοσης αποφάσεως από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία τίθεται σε κίνηση από την τελευταία και τις υπηρεσίες της ύστερα από την υποβολή σχετικής καταγγελίας από τα πρόσωπα αυτά, απαιτεί κατά κανόνα περισσότερο χρόνο από τον αναφερόμενο στην προπαρατιθέμενη διάταξη του άρθρου 24 παρ. 4 του ν. 703/1977. Έτσι, από την τελευταία διάταξη συνάγεται ότι οι προθεσμίες που προβλέπει αυτή έχουν ενδεικτικό και όχι αποκλειστικό χαρακτήρα, συνιστάμενο στην έντονη υπόδειξη προς την Επιτροπή για τη σύντομη περαίωση όλων των διαδικασιών και την έκδοση οριστικής αποφάσεως το ταχύτερο δυνατόν. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, το χρονικό

διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία της καταγγελίας μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασεως από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, δεν μπορεί να υπερβεί τον εύλογο χρόνο (πρβλ. ΣτΕ 92/2003, 954/2002). Περαιτέρω ο εύλογος χαρακτήρας της προθεσμίας εκτιμάται σε συνάρτηση με τις περιστάσεις που χαρακτηρίζουν κάθε υπόθεση και, ειδικότερα, με τα συμφέροντα του διαδικού που διακυβεύονται στη δίκη, την περιπλοκότητα της υποθέσεως, καθώς και τη συμπεριφορά του αιτούντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών. Ωστόσο, ο πίνακας των κριτηρίων αυτών δεν είναι εξαντλητικός και η εκτίμηση του εύλογου χαρακτήρα της προθεσμίας δεν επιβάλλει συστηματική εξέταση των περιστάσεων της υποθέσεως ενόψει καθενός κριτηρίου όταν η διάρκεια της διαδικασίας φαίνεται δικαιολογημένη ενόψει ενός μόνον κριτηρίου. Σκοπός των κριτηρίων αυτών είναι να προσδιορίζεται αν η προθεσμία αντιμετώπισεως μιας υποθέσεως είναι ή όχι δικαιολογημένη. Έτσι, η περιπλοκότητα της υποθέσεως ή η κακόβουλη συμπεριφορά του αιτούντος μπορούν να γίνουν δεκτές προς δικαιολόγηση μιας προθεσμίας η οποία κατ' αρχάς είναι πολύ μεγάλη. Αντιθέτως, μια προθεσμία μπορεί να θεωρηθεί ως υπερβαίνουσα τα όρια της εύλογης προθεσμίας ενόψει επίσης ενός μόνον κριτηρίου, ειδικότερα όταν η διάρκειά της προκύπτει από τη συμπεριφορά των αρμοδίων αρχών. Ενδεχομένως, η διάρκεια μιας διαδικαστικής φάσεως μπορεί ευθύς εξαρχής να χαρακτηριστεί εύλογη όταν φαίνεται σύμφωνη προς τη μέση διάρκεια αντιμετώπισεως μιας υποθέσεως. (Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 2002, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P., Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 2002 σελίδα I-08375, σκέψεις 187,188).

5. Επειδή, από τα στοιχεία της δικογραφίας της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα εξής: Η εκκαλούσα, εταιρία με αντικείμενο τη λιανική πώληση ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου υπέβαλε την από 17.3.2003 καταγγελία της στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 26.3.2003 (αρ.

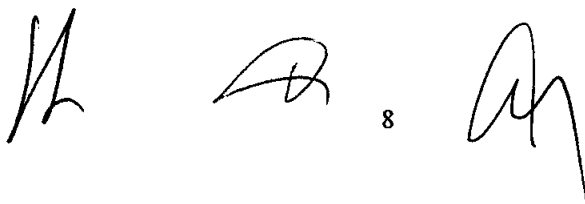
πρωτ.1012/2003). Με αυτήν κατήγγειλε ότι η εταιρία «ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» (Απόλλων ΑΕ) από τις μεγαλύτερες χονδρεμπορικές επιχειρήσεις ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου στην Ελλάδα, πρότεινε στους εκδότες ξενόγλωσσων εκπαιδευτικών βιβλίων να αναλάβει η ίδια την κεντρική διάθεση των βιβλίων τους έναντι χρηματικών ανταλλαγμάτων, ότι έτσι εξασφάλισε τα έτη 2001 και 2002 τις κεντρικές διαθέσεις των βιβλίων πολλών εκδοτών , τους οποίους κατονομάζει , ότι ζητούσε από τους βιβλιοπώλες να υπογράψουν συμφωνητικό για ελάχιστο ύψος αγορών , τρόπο πληρωμής, προσεκπτώσεις και επιστροφές, ότι η ίδια η εκκαλούσα αποφάσισε να πραγματοποιήσει τις αγορές της και μέσω της εταιρείας ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ και να μην υπογράψει συμφωνητικό με την Απόλλων, με αποτέλεσμα η τελευταία να προβεί σε δυσμενείς ενέργειες σε βάρος της εκκαλούσας με μείωση προς αυτήν των χορηγούμενων εκπτώσεων , παρακώλυση των παράλληλων εισαγωγών σε ξενόγλωσσα βιβλία των οποίων η ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ είχε αναλάβει την αποκλειστική διακίνηση στην Ελλάδα, μείωση για την εκκαλούσα του ποσοστού των επιστροφών και αυστηρό περιορισμό του χρόνου επιστροφής των βιβλίων , περιορισμό στον χρόνο της πίστωσης και αποκλεισμό εξυπηρέτησής της από την κεντρική αποθήκη της. Εξάλλου, στο φάκελο της υπόθεσης που προσκομίσθηκε από την εκκαλούσα στο Δικαστήριο περιλαμβάνεται το 1878/5-7-2001 έγγραφο της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού με υπογραφή της Διευθύντριας Σ. Καμπερίδου, (πληροφορίες Ι. Μιχαήλ), με θέμα «Συλλογή στοιχείων», στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «Στα πλαίσια αυτεπάγγελτης έρευνας που διεξάγει η υπηρεσία μας στο χώρο του ξενόγλωσσου βιβλίου, παρακαλούμε να μας αποστείλετε/γνωρίσετε εντός είκοσι ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής...τα εξής». Υποβάλλονται 8 ερωτήματα και ο πίνακας αποδεκτών περιλαμβάνει την Απόλλων Α.Ε., Ευσταθιάδης Α.Ε., Π. Γεωργίου Α.Ε., Ευρωβιβλίο Α.Ε., Δίκτυο Ερμής και Διεθνές Κέντρο Βιβλίου. Εν συνεχεία της καταγγελίας της εκκαλούσας η Ε.Α. απέστειλε ερωτηματολόγιο 7 ερωτήσεων σε εταιρείες του κλάδου προς συλλογή στοιχείων - μεταξύ των οποίων και στην

εταιρία «ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ GROUP ΑΕ» (εφεξής Ευσταθιάδης Α.Ε.) με ερωτήματα σχετικά με τη συμπεριφορά της Απόλλων , ζήτησε δε αντίγραφα συμφωνιών με τους χονδρεμπόρους και τους εκδότες, στοιχεία για τις πωλήσεις ξενόγλωσσων βιβλίων και την κατανομή τους ανά εκδότη και χονδρέμπορο, τη δυνατότητα προμήθειας από άλλον προμηθευτή πέραν της Απόλλων κλπ. Στις 31.8.2004 πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού αιφνίδιος επιτόπιος έλεγχος στα γραφεία της καταγγελλόμενης εταιρίας (ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ) από όπου συνελέγησαν έγγραφα στοιχεία. Όπως προκύπτει από το έγγραφο με τα περιεχόμενα του φακέλου της υπόθεσης που απεστάλη με το 6216/11-10-2010 έγγραφο του Προέδρου της Ε.Α. Δ. Κυριτσάκη προς τον προηγούμενο Πρόεδρό της Σ. Ζησιμόπουλο κατόπιν αιτήσεώς του, εντός του 2005 εστάλησαν οι από 24/2/2005, 14/6/2005, 6/7/2005, 7/7/2005, 28/7/2005, 6/9/2005, 22/9/2005, 19/10/2005, 18/5/2006 επιστολές της Ε.Α. προς χονδρεμπόρους και βιβλιοπώλες προς παροχή στοιχείων και ελήφθησαν οι αντίστοιχες απαντήσεις εντός του 2005 και 2006. Στις 23-1-2006 η εκκαλούσα απέστειλε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού επιστολή, με την οποία της γνωστοποίησε ότι η Απόλλων Α.Ε. ανέλαβε αποκλειστικά την κεντρική διάθεση των βιβλίων του εκδοτικού οίκου Heinemann-Macmillan, ότι είχε ήδη αναλάβει από το 2005 την κεντρική διάθεση των βιβλίων του εκδοτικού οίκου Hillside Press , με αποτέλεσμα τη μείωση των εκπτώσεων προς τα βιβλιοπωλεία και ότι η Απόλλων καθυστερεί συστηματικά να της παραδώσει βιβλία , στα πλαίσια πολεμικής λόγω της καταγγελίας στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α.). Στις 30/3/2006 η εκκαλούσα απέστειλε στην Ε.Α. αντίγραφα των προτάσεων συμφωνίας της Απόλλων Α.Ε. με την Ευσταθιάδης Α.Ε. προς τις εταιρείες χονδρικής πώλησης για το 2006 . Στις 27/7/2006 συνετάγη η 4776 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί της υπόθεσης, και εγκρίθηκε από τον τότε Γενικό Διευθυντή της Παναγιώτη Αδαμόπουλο, η οποία στηρίχθηκε , μεταξύ άλλων, στις συμβάσεις κεντρικής ή /και αποκλειστικής διάθεσης της καταγγελλόμενης εταιρίας ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. με δώδεκα εκδοτικούς οίκους ξενόγλωσσου βιβλίου (MACMILLAN-HEINEMANN, PEARSON

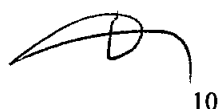
EDUCATION LIMITED, HILLSIDE PRESS, , ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΑΕ.. Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε, ΕΚΔΟΣΕΙΣ PERUGIA- ΚΩΝ/ΝΑ ΖΩΓΟΠΟΥΛΟΥ κλπ) συναφθείσες από το έτος 2001 έως και το έτος 2006 , σε επιστολές της ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. προς τους λοιπούς χονδρεμπόρους-ανταγωνιστές της, σχετικά με τους όρους συνεργασίας για τα βιβλία των εκδοτικών οίκων των οποίων είχε την κεντρική διάθεση κατά τα έτη 2002-2006 , σε ογδόντα ιδιωτικά συμφωνητικά μεταξύ της ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ. και διαφόρων βιβλιοπωλείων-πελατών της για τα έτη 2003- 2004 , σε έγγραφα ενδεικτικά της εμπορικής πολιτικής της ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ και της διαμόρφωσης πολιτικής δικτύου, τα οποία βρέθηκαν στα γραφεία της, κατά τον αιφνίδιο έλεγχο της 31.8.2004 , σε τιμοκαταλόγους και τιμολόγια- δελτία αποστολής της ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε., των ετών 2000, 2001, 2002 και 2003 και επιστολές αυτής προς πελάτες της, σε ιδιωτικά συμφωνητικά μεταξύ της εκκαλούσας και λοιπών χονδρεμπόρων και εκδοτικών οίκων συναφθέντα κατά το διάστημα από 2001 έως 2004 , σε 7 εξώδικες δηλώσεις και επιστολές παραπόνων της εκκαλούσας προς την καταγγελλόμενη εταιρία και εξώδικες απαντήσεις της τελευταίας, στην 1414/21.3.2005 επιστολή της ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε στοιχεία για την έναρξη και το περιεχόμενο της συνεργασίας της εκκαλούσας με την ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε., κατά το διάστημα 1991-1998, στις προτάσεις συνεργασίας της ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ προς την εκκαλούσα, για τα έτη 2001-2004 και σε στοιχεία επικοινωνίας μεταξύ της ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και της ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. . Με την ως άνω εισήγηση επεξετάθη αυτεπαγγέλτως ο έλεγχος και στους λοιπούς παράγοντες της αγοράς ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου και διαπιστώθηκε η εκ μέρους των εταιριών ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. παράβαση των άρθρων 1 παρ.1 ν 703/77 και 81 παρ.1 ΣυνθΕΚ, με τη μορφή της εναρμονισμένης πρακτικής, με αντικείμενο και αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού, καθώς και παράβαση των άρθρων 2 του ν. 703/1977 και 82 της ΣυνθΕΚ, λόγω καταχρηστικής εκμετάλλευσης της συλλογικής δεσπόζουσας θέσης τους στην ελεγχόμενη αγορά και η πιθανότητα οι ως άνω πρακτικές να επηρεάσουν το ενδοκοινοτικό

εμπόριο. Η 4776/27.7.2006 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, διευρυμένη κατά τον ανωτέρω αυτεπάγγελτο έλεγχο σε βάρος της έτερης χονδρεμπορικής εταιρίας, ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε, εισήχθη, για πρώτη φορά προς συζήτηση ενώπιον της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τη συνεδρίαση της 6/9/2006. Ακολούθως, στις 11/9/2006 προέκυψε εμπλοκή του τότε Γενικού Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, Παναγιώτη Αδαμόπουλου στην υπόθεση του καρτέλ γάλακτος και η Επιτροπή Ανταγωνισμού αποφάσισε την επανεξέταση από τριμελή επιτροπή υπαλλήλων της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (ΓΔΑ) όλων των υποθέσεων, στις οποίες είχε συμμετάσχει ο ανωτέρω ,για τις οποίες δεν είχε εκδοθεί οριστική απόφαση (μεταξύ των οποίων και η προκείμενη υπόθεση) και την υποβολή σχετικής εισήγησης προς την Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Στις 3/11/2006 η εκκαλούσα έστειλε επιστολή στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, στην οποία ανέφερε ότι η πολιτική των χονδρεμπόρων συνεχίζεται, ότι οι μειωμένες εκπτώσεις προς την ίδια συνδυάζονται με αυξημένες εκπτώσεις προς τους ανταγωνιστές της , ζητώντας την ταχεία ολοκλήρωση της έρευνας. Με την από 3-1-2007 επιστολή της προς την Ε.Α. η εκκαλούσα διαμαρτύρεται για την καθυστέρηση έκδοσης απόφασης, αναφέρει ότι ενώ η τριμελής επιτροπή είχε προθεσμία ενός μηνός για να ολοκληρώσει την επανεξέταση της υπόθεσής της, είχαν ήδη παρέλθει 3,5 άπρακτοι μήνες, ότι οι εταιρείες ΑΠΟΛΛΩΝ και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ συνεχίζουν την πρακτική ανανέωσης αποκλειστικότητας με τους αλλοδαπούς εκδοτικούς οίκους, υποχρεώνοντας σε προμήθεια ξενόγλωσσων βιβλίων μόνον από τις ίδιες, εν γένει συνεχίζουν την ίδια αντιανταγωνιστική τους πρακτική και ότι η ίδια βρίσκεται σε πολύ δυσχερή θέση. Στις 19-1-2007 η εκκαλούσα έστειλε στην Ε.Α. νέα επιστολή διαμαρτυρίας και στις 22-1-2007 εξώδικη διαμαρτυρία-πρόσκληση-δήλωση με την οποία , μεταξύ άλλων, διαμαρτυρήθηκε για την καθυστέρηση συζήτησης της υπόθεσης και ζήτησε να ενημερωθεί για την ημερομηνία συζήτησής της. Εν συνεχεία συνετάγη το από 6.3.2007 ενημερωτικό σημείωμα της ορισθείσας από την Επιτροπή Ανταγωνισμού τριμελούς επιτροπής , σύμφωνα με το οποίο

θα μπορούσαν να περιληφθούν στην εισήγηση της ΓΔΑ και αποσπάσματα επτά επιστολών μεταξύ ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε, τα οποία και παραθέτει, αποφαίνεται δε ότι από την επανεξέταση της υπόθεσης δεν διαπιστώθηκε «οτιδήποτε το επιλήψιμο στον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιήθηκαν τα έγγραφα του φακέλου» Στις 18/4/2007 η εκκαλούσα έστειλε επιστολή προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού με την οποία διαμαρτύρεται γιατί στην εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης αναφέρεται ότι δεν προσκομίσθηκαν οι τιμοκατάλογοι των εταιρειών ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε, τους οποίους η ίδια είχε προσκομίσει και διότι δεν ενημερώθηκε εγκαίρως για την ανωτέρω έλλειψη για να την καλύψει. Εν συνεχεία, η υπόθεση εισήχθη για συζήτηση ενώπιον της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά τη συνεδρίαση της 14.5.2007, οπότε η εκκαλούσα εταιρία υπέβαλε και αίτημα λήψης ασφαλιστικών μέτρων. Στις 29.6.2007, η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού, εξέδωσε την 342/V/2007 προδικαστική απόφασή της, με την οποία δέχθηκε ότι η εκκαλούσα «ορθώς παραμένει προς ώρας στη διαδικασία ως μέρος της καθόσον η παρούσα διαδικασία έχει ως αντικείμενο την εξέταση της καταγγελίας της, όπως αυτή διευρύνθηκε μετά τη διαταχθείσα και πραγματοποιηθείσα σχετικώς αυτεπάγγελτη έρευνα» και επιφυλάχθηκε να εξετάσει σύντομα «κατ' απόλυτη προτεραιότητα» το αίτημά της περί λήψης ασφαλιστικών μέτρων. Επίσης, διαπίστωσε ότι στην έως τότε έρευνα δεν είχαν περιληφθεί οι εκδοτικές επιχειρήσεις με τις οποίες οι εταιρείες ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. συνδέονται με συμβάσεις αποκλειστικής διανομής, ώστε τυχόν διαπίστωση παράβασης να επισύρει τις ανάλογες κυρώσεις σε βάρος τους, ανέβαλε την έκδοση οριστικής απόφασης και κάλεσε τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού να διενεργήσει κατά προτεραιότητα περαιτέρω έρευνα για το ζήτημα των αποκλειστικών διανομών, περιλαμβάνοντας τις εκδοτικές επιχειρήσεις με τις οποίες οι εταιρίες ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. συνδέονται με συμβάσεις διανομής με όρους αποκλειστικότητας και να υποβάλει σχετική εισήγηση εντός έξι μηνών. Κατόπιν των από 20.9.2007 και 26.9.2007

επιστολών διαμαρτυρίας της εκκαλούσας προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού για την καθυστέρηση λήψης απόφασης επί της υπόθεσης με αίτημα σύντμησης της ως άνω προθεσμίας έρευνας, η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά τη συνεδρίαση της 4.10.2007, ασχολήθηκε εκτάκτως με την υπόθεση και ζήτησε από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού την κατ' απόλυτη προτεραιότητα εξέταση της υπόθεσης, συντέμνοντας την προθεσμία έρευνας (για τις αποκλειστικές διανομές) από έξι σε τρεις μήνες από της κοινοποίησής της 342/V/2007 απόφασης της Επιτροπής (18.9.2007) ήτοι έως 18.12.2007. Ακολούθως, εκδόθηκε η 368/V/29.11.2007 απορριπτική απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί του αιτήματος ασφαλιστικών μέτρων της εκκαλούσας με την αιτιολογία ότι ο χαρακτήρας των ασφαλιστικών μέτρων κατά το άρθρο 9 παρ. 5 του ν. 703/1977 είναι εξαιρετικός, ότι από τα οικονομικά στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ουσιώδης μεταβολή στη δομή της αγοράς σε βαθμό αλλοίωσής της ώστε να συντρέχει ανάγκη λήψης ασφαλιστικών μέτρων για την αποτροπή επέλευσης άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον και ότι το αίτημα λήψης ασφαλιστικών μέτρων της καταγγέλλουσας εταιρείας υποβλήθηκε για πρώτη φορά με το από 13.4.2007 υπόμνημά της, τέσσερα έτη μετά την υποβολή της καταγγελίας της. Εν συνεχεία, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, σε εκτέλεση της 342/V/29-6-2007 προδικαστικής απόφασης, απέστειλε ερωτηματολόγια σε 8 εταιρίες χονδρικού εμπορίου ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου και σε 11 εκδοτικούς οίκους, τρεις εκ των οποίων (BURLINGTON B.V., PEARSON EDUCATION, OXFORD UNIVERSITY) είχαν καταστατική έδρα στην αλλοδαπή (Ηνωμένο Βασίλειο και Ολλανδία). Για την αποστολή του ερωτηματολογίου στους εκδοτικούς οίκους του εξωτερικού, ζητήθηκε η συνδρομή των αντίστοιχων αρχών ανταγωνισμού, βάσει του άρθρου 22 του Κανονισμού 1/2003, για το λόγο αυτό δε η εφεσίβλητη παρέτεινε την προθεσμία υποβολής της νέας εισήγησης της Γενικής Διεύθυνσης έως τις 29.2.2008(πρακτικό 1201/19.12.2007). Εξάλλου, όπως προκύπτει από το προαναφερόμενο έγγραφο με τα περιεχόμενα του φακέλου της υπόθεσης που

Αριθμός απόφασης: 2903/2013

απεστάλη με το 6216/11-10-2010 έγγραφο του Προέδρου της Ε.Α. Δ. Κυριτσάκη προς τον προηγούμενο Πρόεδρό της Σ. Ζησιμόπουλο, οι απαντήσεις για τους αλλοδαπούς οίκους παρελήφθησαν από την Ε.Α. στις 17 και 18/12/2007 (εγγραφές 317-322), χωρίς να προκύπτει με επίσημα επικυρωμένα έγγραφα πότε απεστάλησαν τα ερωτηματολόγια, ενώ οι επιστολές της Ε.Α. προς τους Έλληνες χονδρεμπόρους, βιβλιοπώλες και εκδότες εστάλησαν στις 5/10/2007, 23/10/2007, 2/11/2007 και απαντήθηκαν εντός του ίδιου ή του επόμενου μήνα αντίστοιχα (εγγραφές 233-313). Με την από 5/12/2007 επιστολή της προς την Ε.Α. η εκκαλούσα διαμαρτυρήθηκε γιατί δεν είχε παραλάβει την απορριπτική απόφαση επί του αιτήματός της για λήψη ασφαλιστικών μέτρων, επισήμανε δε ότι η έρευνα στους εκδοτικούς οίκους θα έπρεπε να έχει πραγματοποιηθεί στο πρώτο και βασικό στάδιο της έρευνας, ζήτησε να πληροφορηθεί εάν θα υποστούν κυρώσεις οι υπεύθυνοι για την εν λόγω παράλειψη, επανέλαβε δε ότι οι οικονομικές αντοχές της είχαν ξεπεραστεί. Ακόμη, στο 6855/20-12-2007 έγγραφο της εφεσίβλητης προς την εκκαλούσα αναφέρεται ότι η καταγγελία της εκκαλούσας είχε αρχικά ανατεθεί στον υπάλληλο Ι. Μιχαήλ, ότι τον Ιανουάριο του 2004 η υπόθεση ανατέθηκε στην Σ. Πανιέρα λόγω μετακίνησης του Ι. Μιχαήλ, ότι τον Φεβρουάριο του 2005 ανατέθηκε και στην Μ. Χαρίτου λόγω της επέκτασης του ελέγχου, ότι μετά τη σύσταση Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών η υπόθεση ανατέθηκε στην υπάλληλο Β. Μερτικοπούλου, ότι μετά τη σύλληψη Αδαμόπουλου η υπόθεση ανατέθηκε σε τριμελή επιτροπή και μετά την έκδοση τη 342/2007 προδικαστικής απόφασης παρέμεινε εισηγήτρια η Μ. Χαρίτου, ανατέθηκε δε η υπόθεση αρχικά στην υπάλληλο Μ. Γλαράκη και στη συνέχεια στην Ξ. Σταμάτη.

6. Επειδή, περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παραδεκτως προστέθηκαν στο φάκελο, δεδομένου ότι αφορούν γεγονότα που συνέβησαν μεταγενέστερα, λήφθηκαν δε υπόψη για την έκδοση της εκκαλουμένης απόφασης (άρθρο 96 παρ. 3 ΚΔΔ) μετά την ολοκλήρωση της αυτεπάγγελτης έρευνας της και για τις αποκλειστικές διανομές, η Γενική

Διεύθυνση Ανταγωνισμού έκρινε ότι έπρεπε να διαχωρίσει τις υποθέσεις που αφορούσαν μη εμπλεκόμενα μεταξύ τους μέρη και να υποβάλει χωριστές εισηγήσεις. Έτσι συνετάγησαν η 2343/7.4.2008 εισήγηση για την καταγγελία της εκκαλούσας κατά της ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ και την αυτεπάγγελτη έρευνα κατά της ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ και η 3388/9.10.2008 εισήγηση για τις συμβάσεις αποκλειστικών διανομών, που είχαν συνάψει οι ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ με τους εκδοτικούς οίκους, οι οποίες υπεβλήθησαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Με τις από 15-9-2008, 22-9-2008, 10-11-2008 επιστολές της προς την Ε.Α. η εκκαλούσα διαμαρτυρήθηκε για την καθυστέρηση στην έκδοση απόφασης και ζήτησε την επίσπευση της διαδικασίας. Ακολούθως, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέδωσε την 435/V/2009 αναβλητική απόφασή της επί της 2343/2008 εισήγησης, με την αιτιολογία ότι εκκρεμούσε η έκδοση απόφασης επί της συναφούς 3388/2008 εισήγησης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού για τις συμβάσεις αποκλειστικών διανομών. Με την από 23/2/2009 επιστολή της προς την Ε.Α. η εκκαλούσα επισήμανε τους κινδύνους που διέτρεχε η ίδια από περαιτέρω καθυστέρηση στην έκδοση απόφασης. Ακολούθως, με την 9/3/2009 επιστολή της επισήμανε ότι η κατάσταση στον κλάδο είναι κρίσιμη, ότι ήδη εταιρείες αποχώρησαν από τον κλάδο και άλλες κινδυνεύουν πολύ, όπως και η ίδια. Στις 12/5/2009 και 13-5-2009 με επιστολές της προς την Ε.Α. η εκκαλούσα γνωστοποίησε στην Ε.Α. ότι η Ευσταθιάδης Α.Ε. της ζήτησε επιταγές 800.000 ευρώ για να εκτελέσει την παραγγελία της, προειδοποιώντας ότι σε διαφορετική περίπτωση θα της μειώσει τις εκπτώσεις από 30 σε 25% και από 40 σε 25% στους αντίστοιχους εκδοτικούς οίκους Burlington και Oxford, ότι της ζήτησε επιταγές με κάθε παραγγελία, ότι η ίδια εκκαλούσα πραγματοποιεί καθημερινά 11-22 παραγγελίες, ότι η Ευσταθιάδης Α.Ε. της απέστειλε σχέδιο συμφωνίας με καταχρηστικούς όρους και ότι η κατάσταση στην αγορά του ξενόγλωσσου βιβλίου ήταν κρίσιμη λόγω της δράσης των ελεγχόμενων εταιρειών. Στις 20/5/2009 η εκκαλούσα γνωστοποίησε στην Ε.Α. ότι η Ευσταθιάδης Α.Ε. μείωσε κατά 5 και 15 μονάδες αντίστοιχα τις εκπτώσεις για τα βιβλία των Bur-

lington και Oxford αν και η ίδια υπέγραψε τα συμφωνητικά . Στις 12/6/2009 με επιστολή της η εκκαλούσα ενημέρωσε την Ε.Α. ότι διέκοψε τη λειτουργία του βιβλιοπωλείου της στη Θεσσαλονίκη λόγω της κατάστασης στην οποία περιήλθε εξ αιτίας της πρακτικής των εκδοτών και χονδρεμπόρων , ότι είχε νωρίτερα διακόψει τη λειτουργία άλλου καταστήματός της στη Νίκαια και είχε μειώσει το προσωπικό της σχεδόν κατά 50%. Μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης της υπόθεσης των αποκλειστικών διανομών ενώπιον της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού (10.4.2009) και αφού ετέθη υπόψη της Επιτροπής όλο το αποδεικτικό υλικό σχετικά με τις συμβάσεις αποκλειστικών διανομών, η Ε.Α. εξέδωσε την 452/Ν/22.7.2009 οριστική απόφασή της , με την οποία δέχθηκε ότι στοιχειοθετείται κατάχρηση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης από τις δύο εταιρίες ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ, κατά το χρονικό διάστημα 2002 έως και 2006, και αποφάσισε : i) την επιβολή προστίμων, σε βάρος, καθεμίας (στην ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ, 2.714.374,76 ευρώ και στην ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ, 2.166.546,76 ευρώ) ii) την επιβολή προστίμου 15.000 ευρώ στην ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ, λόγω παροχής ανακριβών στοιχείων στην Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, κατ' άρθρο 25 παρ.2 του ν. 703/77 iii) την εκ μέρους των εταιριών αυτών άμεση παύση και παράλειψη στο μέλλον πρακτικών που συνιστούν κατάχρηση συλλογικής δεσπόζουσας θέση καθώς και λήψη όλων των μέτρων, που είναι απαραίτητα για την επίτευξη του αποτελέσματος της ισότιμης μεταχείρισης όλων των χονδρεμπόρων και βιβλιοπωλείων και iv) την επιβολή, σε βάρος τους, χρηματικής ποινής 3.500 ευρώ, για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης με την απόφαση. Επίσης, στις 23.7.2009 εκδόθηκε η 455/Ν/23.7.2009 απόφαση της Ε.Α., με την οποία διαπιστώθηκε ότι στις συμβάσεις αποκλειστικής διανομής, που είχαν συνάψει οι ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ, με τους εκδοτικούς οίκους υπήρχαν απαγορευμένες κάθετες συμφωνίες (καθορισμός τιμών, απαγόρευση παθητικών πωλήσεων και απαγόρευση εξαγωγών) και αποφάσισε : i) για τις παραβάσεις των άρθρων 1 του ν.703/1977 και 81 της ΣυνθΕΚ, την επιβολή προστίμων, σε βάρος των εταιριών BURLINGTON BV (4.204.839,24 ευρώ και

3.604.147,92 ευρώ) ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε (2.416.409,90 ευρώ και 2.071.208,49 ευρώ), PEARSON EDUCATION LTD (1.434,052,32 ευρώ) Ι. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑΣ Α.Ε. (225.559,5 ευρώ) και ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ (1.193.171,91 ευρώ), την παύση και παράλειψη στο μέλλον των παράνομων συμπεριφορών και τη λήψη εκ μέρους τους μέτρων διαρθρωτικού χαρακτήρα ii) ως προς την παράλειψη γνωστοποίησης την επιβολή προστίμου 15.000 ευρώ σε καθεμία από τις πιο πάνω εταιρίες και iii) την επιβολή χρηματικής ποινής για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης με την απόφαση. Τέλος, με την 780/2012 απόφαση του Ε Ποινικού Τμήματος του Αρείου Πάγου αναιρέθηκαν οι αποφάσεις του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, με τις οποίες κηρύχθηκε αθώος ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού Σ. Ζησιμόπουλος για την κατηγορία παράβασης υπηρεσιακού καθήκοντος λόγω της καθυστερημένης έκδοσης της απόφασης της Ε.Α., με την αιτιολογία ότι δεν προέκυψε ο δόλος του κατηγορουμένου. Με την απόφαση του Αρείου Πάγου κρίθηκε ότι οι αναιρεθείσες αποφάσεις δεν είχαν την απαιτούμενη αιτιολογία διότι «δεν καθίσταται σαφές εάν ο κατηγορούμενος ενήργησε εντός ευλόγου χρόνου συνεπώς αιτιολογείται και η έλλειψη δόλου, την οποία δέχθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση και η οποία οδήγησε στην αθώωση του κατηγορουμένου, ο οποίος σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις είχε την ευθύνη για την ομαλή λειτουργία της Επιτροπής Ανταγωνισμού και διεκπεραίωση των καταγγελιών εντός του απολύτως αναγκαίου εύλογου χρόνου» και παραπέμφθηκε η υπόθεση για νέα συζήτηση». Εξάλλου, στην ως άνω απόφαση του Αρείου Πάγου αναφέρεται στα διαπιστωθέντα από τις αναιρεθείσες αποφάσεις πραγματικά περιστατικά ότι μετά την κρίση της τριμελούς επιτροπής η υπόθεση της καταγγέλλουσας (εφεσίβλητης εν προκειμένω) «επανεισήχθη την 18-9-2007 στη Γενική Διεύθυνση και ανατέθηκε στο Β τμήμα Εφαρμογής και σε νέο υπάλληλο, καθώς η έτερη υπάλληλος που είχε χειριστεί την υπόθεση στο παρελθόν είχε αποχωρήσει με μετάταξη από την εν λόγω υπηρεσία και δεν υπήρχε έτερος διαθέσιμος υπάλληλος λόγω έλλειψης προσωπικού και μεγάλου φόρτου εργασίας, ενώ , από πλευράς της

συναρμόδιας Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, η υπόθεση ανατέθηκε επίσης σε νέα υπάλληλο, καθώς η υπάλληλος που την είχε χρεωθεί αρχικά έλαβε άδεια τοκετού και λοχείας και κατόπιν έλαβε 9μηνη άδεια μητρότητας και ως εκ τούτου αποχώρησε από την υπόθεση. Ακολούθως, τον Νοέμβριο 2007 και πάλι λόγω φόρτου εργασίας η ως άνω υπάλληλος αποχώρησε από την υπόθεση και στη θέση της ορίστηκε από τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών και πάλι νέα υπάλληλος η οποία όμως αποχώρησε με τη σειρά της από την υπόθεση στις 26-2-2008 λόγω της (τότε) επικείμενης αποχώρησής της από την υπηρεσία προ της ολοκλήρωσης της σχετικής εισήγησης, τέλος δε, την 28-3-2008 ορίστηκε νέος εισηγητής από τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών που χειρίστηκε την υπόθεση στο σκέλος αυτής που αφορούσε τις συμβάσεις με τους εκδοτικούς οίκους. Προέκυψε δε ότι συνεπεία των συνεχών αλλαγών ως προς τα πρόσωπα των υπαλλήλων που χρεώνονταν την υπόθεση, οι τελευταίοι ως ήταν φυσικό χρονοτριβούσαν προκειμένου να λάβουν γνώση και να επεξεργαστούν εκ νέου τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης ...».

7. Επειδή, η εκκαλούσα με την από 26/2/2008 αγωγή της προβάλλοντας ότι με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ.4 του ν.703/1977 θεσπίζεται υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να αποφαινεται επί των καταγγελιών εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι, άλλως οκτώ μηνών υποστήριξε ότι η παράλειψη της εφεσίβλητης Επιτροπής Ανταγωνισμού να αποφανθεί επί της από 26.3.2003 καταγγελίας της εντός των ανωτέρω προθεσμιών συνιστά παράλειψη νόμιμης οφειλόμενης ενέργειας, εξαιτίας της οποίας υπέστη: α) περιουσιακή ζημιά ύψους 1.522.772,73 ευρώ, που συνίσταται στη διαφορά έκπτωσης ανάμεσα στην έκπτωση που ελάμβανε πριν αποκτήσουν οι δύο εταιρείες αποκλειστικότητα και στη μέση πραγματική έκπτωση της αγοράς, σε ζημιά 285.608,69 ευρώ λόγω των τραπεζικών τόκων που αυτή κατέβαλε από το έτος 2004 έως το έτος 2007 για τα τραπεζικά δάνεια που υποχρεώθηκε, όπως υποστήριξε, να λάβει για να αντεπεξέλθει στις νέες συνθήκες λόγω των αποκλειστικότητων και β) σε ηθική βλάβη, λόγω

προσβολής της προσωπικότητάς της εξ αιτίας της προσβολής του δικαιώματός της σε απάντηση της καταγγελίας της, λόγω του εμπαιγμού, όπως αναφέρει, τόσων χρόνων, του εμπορικού εξευτελισμού και της προσβολής της φήμης της που επέφεραν η έλλειψη σεβασμού και η αδιαφορία για την καταγγελία της και των συνεπειών στην οικονομική κατάσταση της εταιρείας της, την χρηματική ικανοποίηση της οποίας προσδιορίζει στο ποσό των 500.000 ευρώ. Η εφεσίβλητη Επιτροπή υποστήριξε ότι ο έλεγχος της καταγγελίας της εκκαλούσας και η έκδοση των δύο αποφάσεών της το 2009 ολοκληρώθηκαν εντός εύλογου χρόνου, ενόψει των ιδιαίτερων συνθηκών της υπόθεσης, της εξαιρετικής συνθετότητας της καταγγελίας, η έρευνα της οποίας απαιτούσε συλλογή πολυάριθμων στοιχείων, διενέργεια ελέγχων σε πληθώρα εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, μερικές από τις οποίες είχαν την έδρα τους στο εξωτερικό, του γεγονότος ότι κατά το χρόνο υποβολής της καταγγελίας εκκρεμούσαν ενώπιον της Επιτροπής περί τις 300 καταγγελίες και της εμπλοκής του Γενικού Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού στην υπόθεση του καρτέλ γάλακτος, εξέλιξη που προκάλεσε την άμεση κινητοποίηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, και την εξαιτίας αυτού, σημαντική καθυστέρηση ως προς την έρευνα της υπόθεσης.

8. Επειδή, με την εκκαλουμένη απόφαση απορρίφθηκε η αγωγή της εκκαλούσας, αφού κρίθηκε ότι η προβλεπόμενη, από τη διάταξη του άρθρου 24 παρ.4 του ν.703/1977, προθεσμία είναι ενδεικτική, ότι το χρονικό διάστημα των έξι ετών και τεσσάρων μηνών περίπου που παρήλθε από την υποβολή της καταγγελίας της εκκαλούσας (26.3.2003) έως την έκδοση της 452/22.7.2009 οριστικής απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί αυτής και της 455/2009 οριστικής της απόφασης επί της συναφούς υποθέσεως για τις συμβάσεις αποκλειστικών διανομών δεν υπερβαίνει τα εύλογα όρια, ότι δεν συντρέχει η αποδιδόμενη στην εφεσίβλητη Επιτροπή, παράνομη συμπεριφορά και ότι δεν θεμελιώνεται αξίωση προς αποζημίωση της εκκαλούσας έναντι της εφεσίβλητης από την αιτία αυτή. Για τη θεμελίωση της κρίσης του το

πρωτόδικο δικαστήριο έλαβε υπόψη του την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τον έλεγχο που πραγματοποίησε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, τα συλλεγόμενα από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού έγγραφα στοιχεία, τα οποία, είτε ανευρέθησαν κατά τον αυτεπάγγελτο έλεγχο στα γραφεία της καταγγελλόμενης εταιρίας, είτε προσκομίστηκαν από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις κατά τα διάφορα στάδια της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, από την προκύψασα ανάγκη διεύρυνσης της καταγγελίας για την τεκμηρίωση των αποδιδόμενων παραβάσεων με την διενέργεια εκ μέρους της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού αυτεπάγγελτου επιτόπιου ελέγχου στα γραφεία της καταγγελλόμενης εταιρίας ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ και αυτεπάγγελτης έρευνας σε βάρος της εταιρίας ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ, από την αυτεπάγγελτη έρευνα που διατάχθηκε με την 342/Ν/29.6.2007 προδικαστική απόφαση ως προς τις συμβάσεις αποκλειστικής διανομής των χονδρεμπορικών εταιριών (ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ) με τους εκδοτικούς οίκους ξενόγλωσσων εκπαιδευτικών βιβλίων, από το διαχωρισμό των υποθέσεων που αφορούσαν μη εμπλεκόμενα μεταξύ τους μέρη και την εκ μέρους της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού τελική σύνταξη δύο εισηγήσεων (της 2343/7.4.2008 για την καταγγελία κατά της ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ και την αυτεπάγγελτη έρευνα κατά της ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ και της 3388/9.10.2008, για την αυτεπάγγελτη έρευνα για τις αποκλειστικές διανομές), από το γεγονός ότι η διαπιστωθείσα, με την αρχική 4776/27.7.2006 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού παράβαση με την μορφή της εναρμονισμένης πρακτικής δεν υιοθετήθηκε τελικά από την νεότερη 2343/7.4.2008 εισήγησή της ούτε από την επί αυτής εκδοθείσα 452/Ν/2009 απόφαση της Επιτροπής και από το ότι δεν στοιχειοθετήθηκε τελικά η αποδιδόμενη με την καταγγελία της εκκαλούσας ατομική δεσπόζουσα θέση στην αγορά της ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ και η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής. Επίσης, με την εκκαλουμένη απόφαση λήφθηκε υπόψη ότι η περιπλοκότητα της υπόθεσης προκύπτει και από την έκδοση δύο οριστικών αποφάσεων της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού (452 και 455/2009), αφού είχαν προηγηθεί πολυάριθμες συνεδριάσεις για τη συζήτηση των δύο επιμέρους

υποθέσεων και για την διάσκεψη επί αυτών , προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα αναφερόμενα ζητήματα και την επιβράδυνση επί οκτάμηνο περίπου (6.9.2006 - 14.5.2007) της συζήτησης της υπόθεσης ενώπιον της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού εξαιτίας της προκύψασας το Σεπτέμβριο του έτους 2006 ανάγκης για επανεξέταση και της επίδικης υπόθεσης λόγω της εμπλοκής, του Γενικού Διευθυντή της Επιτροπής, στο καρτέλ γάλακτος. Περαιτέρω, με την εκκαλουμένη απόφαση το πρωτόδικο δικαστήριο, έκρινε ότι τα συμφέροντα της εκκαλούσας από την έκβαση της επίδικης υπόθεσης, παρίστανται περιορισμένα έναντι των αντίστοιχων συμφερόντων των ελεγχόμενων επιχειρήσεων (χονδρεμπόρων και εκδοτικών οίκων) διότι το διαγραφόμενο, από τις διατάξεις του ν. 703/1997 διοικητικό σύστημα προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, που ενεργοποιήθηκε με την υποβολή της καταγγελίας της εκκαλούσας δεν προβλέπει τη δυνατότητα αποκατάστασης της ζημίας της από την διαπιστωθείσα αντανταγωνιστική συμπεριφορά, η οποία επιδιώκεται μόνο με την άσκηση αγωγής αποζημίωσης ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων επιβάλλει όμως, λόγω της πολλαπλότητας των αποδιδόμενων παραβάσεων και της βαρύτητας των προβλεπόμενων κυρώσεων, ενδελεχέστατη και διεξοδικότατη διερεύνηση της υπόθεσης, με ταυτόχρονη προστασία των δικαιωμάτων άμυνας αλλά και των επιχειρηματικών απορρήτων των ελεγχόμενων επιχειρήσεων.

9. Επειδή, με την κρινόμενη έφεση η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι έσφαλε η εκκαλουμένη απόφαση, ότι τα κυριότερα κρίσιμα έγγραφα και στοιχεία είχαν προσκομισθεί από την ίδια κατά το μεγαλύτερο μέρος τους ταχύτατα καθώς και από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις, ότι προσκομίσθηκαν εντός 2 μηνών τα ζητηθέντα από τους αλλοδαπούς εκδοτικούς οίκους έγγραφα και ότι η καθυστέρηση λόγω της εμπλοκής Αδαμόπουλου στην υπόθεση του καρτέλ γάλακτος διήρκεσε 6 μήνες .

10. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται το πρώτον με το υπόμνημα επί της έφεσης το αίτημα της εκκαλούσας για μαρτυρική κατάθεση των

υπαλλήλων της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα Μιχαήλ και Ντάφλου, προκειμένου να καταθέσουν ως προς την έρευνα που αυτοί διεξήγαγαν ήδη από το έτος 2001 για την αγορά του ξενόγλωσσου σχολικού βιβλίου αυτεπαγγέλτως και ακολούθως μετά την καταγγελία της εκκαλούσας και ως προς την εκπονηθείσα από αυτούς εισήγηση επί της υπόθεσης. Το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως απαραδέκτως προβαλλόμενο, το πρώτον στο παρόν στάδιο της δίκης, δεδομένου ότι δεν προκύπτει ότι ήταν αιτιολογημένη η μη επίκληση του εν λόγω αποδεικτικού στοιχείου πρωτοδίκως (άρθρο 86 παρ. 2 και 3 ΚΔΔ). Εξάλλου, η κατάθεση των εν λόγω μαρτύρων δεν κρίνεται απαραίτητο να διαταχθεί αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο, δεδομένου ότι, όπως αναφέρεται στο πραγματικό της παρούσας απόφασης, το συνταγέν από τους υπαλλήλους αυτούς ερωτηματολόγιο στα πλαίσια έρευνας στο χώρο του ξενόγλωσσου βιβλίου το έτος 2001 και αργότερα, λήφθηκε υπόψη ως αποδεικτικό στοιχείο του φακέλου.

11. Επειδή, σύμφωνα με την ερμηνεία των διατάξεων περί ευλόγου χρόνου που παρατέθηκε στην 4^η σκέψη της παρούσας απόφασης, η διάρκεια της διαδικαστικής φάσεως ενώπιον της Ε.Α. μπορεί ευθύς εξαρχής να χαρακτηριστεί εύλογη εάν φαίνεται σύμφωνη προς τη μέση διάρκεια αντιμετώπισεως μιας υποθέσεως. Στην προκείμενη περίπτωση, η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι η καθυστέρηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού υπερέβαινε τον μέσο όρο έκδοσης αντίστοιχων αποφάσεών της, επικαλούμενη σχετικά προς τούτο αποδεικτικά στοιχεία. Εξάλλου, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη του (άρθρο 144 επ. ΚΔΔ) τους πίνακες αποφάσεων που εκδόθηκαν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά το χρονικό διάστημα Απριλίου 2004- Απριλίου 2010, οι οποίοι είναι ανηρημένοι στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, από τους οποίους προκύπτει ότι ο μέσος όρος έκδοσης απόφασης από την Επιτροπή, μετά από καταγγελία, είναι 42 μήνες, ενώ στην προκείμενη υπόθεση ο χρόνος αυτός διήρκεσε 76 μήνες. Σημειωτέον εν προκειμένω, ότι από την

προαναφερόμενη έρευνα του Δικαστηρίου προέκυψαν τα παρακάτω ως προς δύο υποθέσεις που χειρίστηκε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, για τις οποίες παρατηρείται αντίστοιχος χρόνος έκδοσης απόφασης περί τα έξι έτη: α) ως προς την απόφαση 318/Ν/2006 που αφορούσε καταγγελία και επεξετάθη, όπως και η κρινόμενη με αυτεπάγγελτη έρευνα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, διατυπώθηκε από την Ε.Α. προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΚ και ανεστάλη η έκδοση της απόφασής της για περίπου δύο έτη, τα οποία περιλαμβάνονται στους 68 μήνες από την καταγγελία ως την έκδοση της απόφασης β) ως προς την απόφαση 325/2006, το μέλος της ίδιας της Επιτροπής Ανταγωνισμού Κυριάκος Μακαρώνας εξέφρασε την παρακάτω άποψη, η οποία καταγράφεται στο κείμενο της ως άνω απόφασης (σελ. 16) : «Η πάροδος τόσο μακρού χρονικού διαστήματος, από της ημεροχρονολογίας της καταγγελθείσης ως παραβάσεως πράξεως, αποτελεί, κατά τη γνώμη του, κατ' αρχήν παράβαση της αρχής της τήρησης της εύλογης προθεσμίας [Ε.Σ.Δ.Α.]» Επομένως, ενόψει των ανωτέρω, δεν συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση να θεωρηθεί ευθύς αμέσως εύλογη η διάρκεια της συνολικής διαδικασίας με την αιτιολογία ότι αυτή είναι σύμφωνη προς τη μέση διάρκεια αντιμετώπισεως παρόμοιων υποθέσεων, δεδομένου ότι είναι σχεδόν διπλάσια .

12. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, πρέπει να ερευνηθεί εάν ο διαδραμών χρόνος των 76 μηνών από την υποβολή της καταγγελίας της εκκαλούσας έως την έκδοση της οριστικής απόφασης της εφεσίβλητης παρίσταται εύλογος βάσει των λοιπών κριτηρίων που παρατέθηκαν στην ερμηνεία της σχετικής διάταξης, ήτοι λόγω της περιπλοκότητας της υποθέσεως ή της συμπεριφοράς των εμπλεκομένων. Από τα στοιχεία του πραγματικού της κρινόμενης υπόθεσης προέκυψε ότι η αυτεπάγγελτη έρευνα στον τομέα του ξενόγλωσσου βιβλίου είχε ήδη ξεκινήσει από το 2001, είχαν δε ζητηθεί από τους 6 αποδέκτες του σχετικού ερωτηματολογίου (μεταξύ των οποίων οι ελεγχόμενες Απόλλων ΑΕ και Ευσταθιάδης ΑΕ) αντίγραφα συμφωνιών τους με εκδότες εσωτερικού εξωτερικού, με εισαγωγείς και αντιπροσώπους ξενόγλωσσων βιβλίων,

Αριθμός απόφασης: 2903/2013

αντίγραφα συμφωνιών με άλλους χονδρεμπόρους-διανομείς ξενόγλωσσων βιβλίων, η τιμολογιακή και εκπαιδευτική τους πολιτική στα ξενόγλωσσα βιβλία, οι ανταγωνιστές της αγοράς ξενόγλωσσου βιβλίου, με ερωτήσεις. Εξάλλου, με το 6216/11-10-2010 έγγραφο του Προέδρου της Ε.Α. Δ. Κυριτσάκη προς τον προηγούμενο Πρόεδρό της Σ. Ζησιμόπουλο απεστάλη στον τελευταίο, κατόπιν αιτήσεώς του, πίνακας με τα περιεχόμενα του φακέλου της υπόθεσης, στον οποίο αναφέρονται με α/α 380 και 381 η από 26/7/2001 απάντηση της Ευσταθιάδης Α.Ε. προς την Ε.Α. στην 18787/5-7-2001 επιστολή του Ι. Μιχαήλ, για την οποία υπάρχει η παρατήρηση «πρωτότυπο (από παλιό φάκελο που είχε ο Μιχαήλ) και η από 25/9/2001 απάντηση της Ευσταθιάδης Α.Ε. προς την Ε.Α. στην από 18/9/2001 επιστολή του Ι. Μιχαήλ, για την οποία υπάρχει η παρατήρηση «πρωτότυπο (από παλιό φάκελο που είχε ο Μιχαήλ)» αντίστοιχα. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης όμως δεν προκύπτει πώς διαχειρίστηκε τα αποτελέσματα αυτού του ελέγχου η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ήτοι πότε συνελέγησαν οι απαντήσεις και τα ζητηθέντα στοιχεία, τα συμπεράσματα από την επεξεργασία αυτών κλπ. Περαιτέρω, από τα στοιχεία που παρατέθηκαν στο πραγματικό της παρούσας υπόθεσης προκύπτει ότι ο κύριος όγκος των στοιχείων επί των οποίων τελικά στηρίχθηκε η απόφαση της Ε.Α. είχε συλλεγεί κατά το διάστημα 2003-2005. (νεώτερο ερωτηματολόγιο της Ε.Α. του 2003, τα στοιχεία της καταγγελίας της εκκαλούσας που τέθηκαν στη διάθεση της Ε.Α. από το 2003, τα έγγραφα και τα ηλεκτρονικά στοιχεία που συνελέγησαν κατά τον έλεγχο της 31/8/2004 στα γραφεία της Απόλλων Α.Ε. τα ιδιωτικά συμφωνητικά συνεργασίας μεταξύ της Φλωράς και λοιπών χονδρεμπόρων και εκδοτικών οίκων που προσκομίσθηκαν από την εκκαλούσα με την 4503/19-12-2003 επιστολή της, τα ιδιωτικά συμφωνητικά που προσκομίσθηκαν με την 1414/21-3-2005 επιστολή της Απόλλων Α.Ε., τα ερωτηματολόγια και οι απαντητικές επιστολές των εταιρειών που παρελήφθησαν εντός του 2005). Εξάλλου, η τελική απόφαση της Ε.Α. επί της καταγγελίας της Ε.Α. στηρίχθηκε κατά κύριο λόγο στα ανωτέρω στοιχεία (βλ. υπομνήματα της εισήγησης 2343/2008 και της 4776/2006 εισήγησης της ΓΔΑ)

και σε μεταγενέστερες διευκρινιστικές κυρίως επιστολές των εμπλεκομένων μερών. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με όσα αναφέρθηκαν στο πραγματικό της παρούσας υπόθεσης για συνεχείς μεταβολές στο πρόσωπο των υπαλλήλων που χειρίσθηκαν την υπόθεση άγουν στο συμπέρασμα ότι δεν δικαιολογείται η απουσία αξιολόγησης των στοιχείων του 2001, ενόψει μάλιστα της κατάθεσης της καταγγελίας της εκκαλούσας τον Μάρτιο του 2003, η καθυστέρηση στην αποστολή και συλλογή ερωτηματολογίων προς τις δραστηριοποιούμενες στο χώρο εταιρείες, η οποία έγινε το 2005, οι συνεχείς μεταβολές στο προσωπικό που χειρίσθηκε την υπόθεση, η έκδοση της πρώτης εισήγησης (4776/2006) μετά την παρέλευση 3 και πλέον ετών από την υποβολή της καταγγελίας (ενώ δεν προκύπτει ότι κατά την τριετία αυτή υπήρξε συνεχής δραστηριότητα συλλογής στοιχείων και επεξεργασίας αυτών) , η παρέλευση 5 μηνών μετά την έκδοση της 342/ 2007 προδικαστικής απόφασης της Ε.Α. έως την αποστολή των ερωτηματολογίων σε εκτέλεσή της. Επομένως, από τα παραπάνω προκύπτει ότι μείζων παράγων στην καθυστέρηση έκδοσης της απόφασης της Ε.Α. ήταν η συμπεριφορά της ίδιας στην προκείμενη υπόθεση, όπως αναλυτικά παρουσιάστηκε ανωτέρω, ενώ δεν προέκυψε ότι η περιπλοκότητα της υπόθεσης ήταν αιτία της πολύμηνης καθυστέρησης έως την έκδοση απόφασης, δεδομένης της δυνατότητας της Ε.Α. για συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων, η επεξεργασία των οποίων θα ήταν δυνατή εντός ευλόγου χρόνου με τον κατάλληλο συντονισμό και προγραμματισμό που αποδείχθηκε ότι έλειψε κατά το χειρισμό της υπόθεσης αυτής. Ακόμα, η συμπεριφορά της καταγγέλλουσας ήταν επιβοηθητική στο έργο της Ε.Α. με προσκόμιση στοιχείων, ενώ δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κακόβουλη η συμπεριφορά καμιάς από τις εμπλεκόμενες εταιρείες. Επομένως, δεν συντρέχει κανείς από τους παράγοντες που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν την υπέρβαση του ευλόγου χρόνου των 42 μηνών που προκύπτει από το μέσο όρο των ανάλογων υποθέσεων που χειρίσθηκε η Ε.Α. για την έκδοση απόφασης επί της καταγγελίας της εκκαλούσας. Εξάλλου, η κρίση της εκκαλουμένης απόφασης ότι τα συμφέροντα της εκκαλούσας από την έκβαση της επίδικης

Αριθμός απόφασης: 2903/2013

υπόθεσης, παρίστανται περιορισμένα έναντι των αντίστοιχων συμφερόντων των ελεγχόμενων επιχειρήσεων (χονδρεμπόρων και εκδοτικών οίκων) διότι το διαγραφόμενο από τις διατάξεις του ν. 703/1997 διοικητικό σύστημα προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, που ενεργοποιήθηκε με την υποβολή της καταγγελίας της εκκαλούσας, δεν απαλλάσσει την εφεσίβλητη από την υποχρέωσή της για έκδοση απόφασης επί της καταγγελίας της εκκαλούσας εντός ευλόγου χρόνου, δεδομένου μάλιστα ότι διακυβεύονται και τα συμφέροντα των εμπλεκόμενων ιδιωτών σε υποθέσεις όπως η προκείμενη, σύμφωνα με την ερμηνεία του Δικαστηρίου που παρατέθηκε στην 4^η σκέψη της παρούσας απόφασης. Περαιτέρω, το δικαίωμα της εκκαλούσας να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας της και με την άσκηση αγωγής αποζημίωσης ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων κατά των χονδρεμπορικών εταιρειών δεν την αποστερεί από το δικαίωμά της σε άσκηση αγωγής κατά της εφεσίβλητης με τη νομική θεμελίωση των άρθρων 105 και 106 ΕισΝΑΚ.

13. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού μη νομίμως παρέλειψε να εκδώσει απόφαση επί της καταγγελίας της εκκαλούσας εντός ευλόγου χρόνου, ο οποίος είχε ήδη εκπνεύσει κατά τον χρόνο άσκησης της αγωγής της εκκαλούσας, έσφαλε δε η εκκαλουμένη απόφαση που έκρινε αντιθέτως και πρέπει να εξαφανισθεί κατά παραδοχή του σχετικού βάσιμου λόγου της κρινόμενης εφέσεως, απορριπτομένων όσων αντιθέτων υποστηρίζονται από την εφεσίβλητη. Ειδικότερα πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα περί διαπίστωσης διαφορετικών παραβάσεων από την πρώτη και δεύτερη εισήγηση της Ε.Α. (πέραν του ότι είναι εν μέρει αβάσιμο, δεδομένου ότι ήδη με την πρώτη εισήγηση είχε διαπιστωθεί και η τελικώς διαπιστωθείσα παράβαση της κατάχρησης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης) ως αλυσιτελώς προβαλλόμενο, δεδομένου ότι η σχετική διαφοροποίηση ως προς τις διαπιστωθείσες παραβάσεις δεν άγει σε απαλλαγή της Ε.Α. από την υποχρέωση έκδοσης της απόφασής της εντός ευλόγου χρόνου. . Εξάλλου, ο προβαλλόμενος ισχυρισμός της εφεσίβλητης ότι ο έλεγχος καθυστέρησε λόγω

της ανάγκης ελέγχου των 3 αλλοδαπών εκδοτικών πρέπει να απορριφθεί ως αναπόδεικτος, δεδομένου ότι από το προαναφερόμενο έγγραφο με τα περιεχόμενα του φακέλου της υπόθεσης που απεστάλη με το 6216/11-10-2010 έγγραφο του Προέδρου της Ε.Α. Δ. Κυριτσάκη προς τον προηγούμενο Πρόεδρό της Σ. Ζησιμόπουλο , προκύπτει μεν η ημερομηνία λήψης των απαντήσεων των αλλοδαπών εταιρειών (17 και 18/12/2007) πλην δεν προσκομίσθηκαν από την Ε.Α. ούτε προκύπτουν από το φάκελο στοιχεία ως προς το χρόνο και τη διαδικασία αποστολής των ερωτηματολογίων προς τις αλλοδαπές αρχές ανταγωνισμού, προκειμένου να αποδειχθεί η επικαλούμενη από την εφεσίβλητη καθυστέρηση, ενώ η τελευταία αορίστως επικαλείται σχετικά ότι ο εν λόγω έλεγχος «με όσες δυσχέρειες αυτό συνεπάγεται για την αποστολή στοιχείων και την εν γένει επικοινωνία της Επιτροπής Ανταγωνισμού με τις εν λόγω αλλοδαπές εταιρείες» χωρίς να προσδιορίζει επακριβώς ποιές δυσχέρειες παρουσιάστηκαν , με ποιά αλλοδαπή εταιρεία και πόσο διήρκεσαν και ποιά η επίδρασή τους στην κρινόμενη υπόθεση της καταγγελίας της εκκαλούσας. Εξάλλου, οι απαντήσεις των αλλοδαπών εταιρειών παρελήφθησαν από την Ε.Α. περί τον ένα μήνα μετά τις απαντήσεις των ημεδαπών εταιρειών, επομένως δεν σημειώθηκε κάποια σοβαρή καθυστέρηση εξ αυτού του λόγου στη δυνατότητα της Ε.Α. για επεξεργασία όλων των σχετικών στοιχείων. Περαιτέρω, υποστηρίζει η εφεσίβλητη ότι κατά το χρόνο καταγγελίας της εκκαλούσας εκκρεμούσαν ενώπιον της Ε.Α. περί τις 300 καταγγελίες, ισχυρισμός που πρέπει να απορριφθεί ως αναπόδεικτος, δεδομένου ότι δεν προσκομίσθηκαν σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, ούτε προκύπτει κάτι τέτοιο από την ιστοσελίδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού για το ένδικο χρονικό διάστημα . Εξάλλου, ούτε η επικαλούμενη από την εφεσίβλητη εμπλοκή Αδαμόπουλου στο καρτέλ γάλακτος μπορεί να δικαιολογήσει την ως άνω καθυστέρηση, δεδομένου ότι λόγω αυτής η εξέταση της υπόθεσης καθυστέρησε επί οκτάμηνο , ενώ η παράνομη καθυστέρηση της Ε.Α. διήρκεσε 34 μήνες, πέραν του μέσου όρου των 42 μηνών για τις λοιπές αποφάσεις της Ε.Α. Εξάλλου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν επικαλείται άλλα στοιχεία πλην των ανωτέρω

Αριθμός απόφασης: 2903/2013

(περιπλοκότητα της υπόθεσης, καθυστέρηση λόγω εμπλοκής Αδαμόπουλου, στοιχεία από το εξωτερικό) προκειμένου να δικαιολογήσει το σχεδόν διπλάσιο από το μέσο όρο χρόνο για την έκδοση της ένδικης απόφασης, λαμβανομένων μάλιστα υπόψιν των επιστολών διαμαρτυρίας τις οποίες η εκκαλούσα απέστειλε προς την Ε.Α., όπως προκύπτει από το πραγματικό της παρούσας υπόθεσης.

14. Επειδή, μετά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης απόφασης, πρέπει να δικασθεί η αγωγή της εκκαλούσας.

15. Επειδή, το δικαστήριο κρίνει ότι βασίμως η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι λόγω της παράνομης, όπως έγινε δεκτό ανωτέρω, παράλειψης της Ε.Α. να εκδώσει την απόφασή της επί της καταγγελίας της εκκαλούσας εντός ευλόγου χρόνου, η τελευταία υπέστη ηθική βλάβη λόγω της προσβολής της προσωπικότητάς της εξ αιτίας της μεγάλης καθυστέρησης στην έκδοση απόφασης επί της καταγγελίας της, σε συνδυασμό με τις συνεχείς προσπάθειες που η ίδια κατέβαλε προκειμένου να επιταχύνει την όλη διαδικασία δια της προσκόμισης στοιχείων αλλά και των συνεχών διαμαρτυριών της μέσω επιστολών και δημόσιων παρεμβάσεων, ενώ η ίδια ευρίσκετο σε δυσχερή οικονομική κατάσταση. Ενόψει των ανωτέρω, συνεκτιμώντας τη διάρκεια της παράνομης παράλειψης, τις συνέπειες της συμπεριφοράς των εχουσών συλλογική δεσπόζουσα θέση εταιρειών στην επιχειρηματική δραστηριότητα της εκκαλούσας, όπως αυτές διαπιστώθηκαν με την 452/1009 απόφαση της Ε.Α. (αποκλεισμός από τις εισαγωγές, περιορισμός επιστροφών, δυσμενείς διακρίσεις στην τροφοδοσία της με βιβλία και στα ποσοστά των εκπτώσεων) και τις επίμονες προσπάθειες της εκκαλούσας το δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να αναγνωρισθεί η υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να καταβάλει στην εκκαλούσα το εύλογο και προσήκον ποσό των 350.000 ευρώ, ως ηθική βλάβη λόγω της ως άνω παράνομης καθυστέρησης για το χρονικό διάστημα έως την άσκηση της αγωγής της, κατά μερική παραδοχή του σχετικού αιτήματός της.

16. Επειδή, περαιτέρω, η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι εξ αιτίας της παράνομης καθυστέρησης της Ε.Α. σε έκδοση απόφασης η ίδια υπέστη ζημία, η οποία συνίσταται στη μείωση των κερδών της για τα έτη 2003-2007. Συγκεκριμένα υποστηρίζει ότι πριν από την απόκτηση της αποκλειστικότητας από την ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. οι εκπτώσεις που ελάμβανε κατά την προμήθεια ξενόγλωσσων βιβλίων ανερχόταν σε 40% , 45%, 42 % , 50% ,55% .η οποία μειώθηκε σε 9%, 16% 20 % , 21%, 22%, 23% , 24% , 25%, 27% ,28%, 29%, 30%, 31% , 32%, 33% ,37% . Έτσι συνολικά υπολογίζει ότι η αξία των αγορών της από τον Απόλλωνα ήταν 2.206.909 ευρώ, για το χρονικό διάστημα 2003-2007, η ονομαστική αξία αυτών ήταν 3.099.157 ευρώ και η ζημιά της 658.933,51 ευρώ. Επίσης, η αξία των αγορών της από τον Ευσταθιάδη ήταν 4.443.877 ευρώ, η ονομαστική τους αξία 6.535.035 ευρώ, η ζημιά της 863.839,22 ευρώ και συνολική ζημιά της 1.522.772 ,73 ευρώ, που συνίσταται στη διαφορά μεταξύ των κερδών που θα πραγματοποιούσε κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και αυτών που πραγματοποίησε εξ αιτίας της παράνομης συμπεριφοράς των ως άνω εταιρειών ως προς το ύψος των εκπτώσεων.

17. Επειδή το ως άνω αίτημα της αγωγής της εκκαλούσας πρέπει να απορριφθεί ως προς το χρονικό διάστημα 26/3/2003-26/3/2006 ως αβάσιμο, δεδομένης της μη εκπνοής του ευλόγου χρόνου για το εν λόγω χρονικό διάστημα, σύμφωνα με την ερμηνεία που παρατέθηκε ανωτέρω. Περαιτέρω, για το χρονικό διάστημα από 27/3/2006 έως την άσκηση της αγωγής της εκκαλούσας, το αίτημά της πρέπει να απορριφθεί ελλείψει αιτιώδους συνάφειας της παράνομης παράλειψης της Ε.Α. να αποφανθεί εγκαίρως επί της καταγγελίας της προς την επικαλούμενη από την ίδια ζημία. Και τούτο διότι δεν προκύπτει μετά βεβαιότητας ότι σε περίπτωση έγκαιρης έκδοσης της απόφασης της Ε.Α. οι εκπτώσεις των Απόλλων Α.Ε. και Ευσταθιάδης Α.Ε. προς την εκκαλούσα θα επανέρχονταν σε ποσοστό 40% , 45%, 42 % , 50% ,55%, καθόσον μάλιστα αορίστως υποστηρίζεται από την εκκαλούσα, ότι μετά

την έκδοση της 452/2009 και 455/2009 αποφάσεων της Ε.Α. μετεβλήθη η συμπεριφορά των χονδρεμπόρων, δεδομένου ότι δεν προσδιορίζει συγκεκριμένα ποιο ποσοστό εκπτώσεων της προσφέρθηκε μετά την έκδοση της απόφασης της Ε.Α., αρκούμενη στην αόριστη αναφορά «οι δύο χονδρέμποροι αποκατάστησαν την ορθή αντιμετώπιση των πελατών τους-βιβλιοπωλείων και προσέφεραν πολύ καλύτερες τιμές αγοράς στους μεγαλύτερους αγοραστές (όπως η εταιρία μας) εξαφανίζοντας το παράνομο πλεονέκτημα που προσέφεραν στους ανταγωνιστές μας» (σελ 101 και 102 της έφεσης), ούτε προσκομίζει τιμολόγια ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία αποδεικνύοντα ότι το ποσοστό εκπτώσεων επανήλθε στο προ των αποκλειστικότητων ύψος. Ο ως άνω ισχυρισμός εξάλλου αντιφάσκει προς τα υποστηριζόμενα στη σελ. 30 του ίδιου δικογράφου της έφεσής της , που συνετάγη μετά την έκδοση της 452/2009 απόφασης της Ε.Α. ότι: «σήμερα στα μέσα του 2011 τα μέλη του καρτέλ είναι σε σημαντικά ισχυρότερη θέση από ότι ήταν πριν ξεκινήσουν οι παράνομες πρακτικές τους. Και αυτό γιατί εξόντωσαν σχεδόν όλους τους ανταγωνιστές τους. Με δεδομένο ότι τα πρόστιμα που τους καταλόγισε η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι χάδι μπροστά στα σημαντικά παράνομα υπερκέρδη τους, το όφελός τους από την καθυστέρηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού είναι τεράστιο».

18. Επειδή, το αίτημα της εκκαλούσας για αποζημίωσή της για ποσό 285.608,69 ευρώ , το οποίο όπως υποστηρίζει κατέβαλε για τόκους, διότι εξ αιτίας της μειωμένης κερδοφορίας της υποχρεώθηκε να καταφύγει σε τραπεζικό δανεισμό, πρέπει να απορριφθεί, ελλείψει αιτιώδους συνάφειας της παράνομης παράλειψης της Ε.Α. να αποφανθεί εγκαίρως επί της καταγγελίας της προς την επικαλούμενη από την ίδια ζημία, δεδομένου ότι δεν αποδείχθηκε ότι η προσφυγή της εκκαλούσας στον τραπεζικό δανεισμό οφείλεται στην καθυστερημένη έκδοση της απόφασης της Ε.Α.

19. Επειδή, πρέπει να απορριφθεί το αίτημα της εκκαλούσας για αποζημίωσή της λόγω έκδοσης της απόφασης της Ε.Α. επί της εισηγήσεως

περί λήψης ασφαλιστικών μέτρων μετά την πάροδο του προβλεπόμενου στο νόμο χρόνου των 15 ημερών (συζήτηση ενώπιον της Ε.Α. στις 29/6/2007 απόφαση στις 29/11/2007), ελλείπει αιτιώδους συναφείας προς την επικαλούμενη από την εκκαλούσα ζημία, δεδομένου ότι η εκκαλούσα ούτε επικαλέσθηκε ούτε απέδειξε ότι υπέστη ζημία εξ αιτίας της συγκεκριμένης καθυστέρησης .

20. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη έφεση, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση , να επιστραφεί το καταβληθέν παράβολο στην εκκαλούσα, να δικασθεί η αγωγή της, να γίνει αυτή εν μέρει δεκτή και να αναγνωρισθεί η υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να της καταβάλει ως αποζημίωση το ποσό των τριακοσίων πενήντα χιλιάδων (350.000) ευρώ εντόκως προς 6% ετησίως (άρθρο 7 παρ. 2 ΝΔ 496/1974, παρβλ. ΑΕΔ 25/2012) από της επιδόσεως της αγωγής της και να συμψηφισθούν τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων .

Δ Ι Α Τ Α Υ Τ Α

Δέχεται την έφεση.

Διατάσσει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου στην εκκαλούσα.

Εξαφανίζει την 19851/2010 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Δικάζει την αγωγή.

Δέχεται αυτήν εν μέρει.

Αναγνωρίζει την υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να καταβάλει στην εκκαλούσα αποζημίωση τριακοσίων πενήντα χιλιάδων (350.000) ευρώ, εντόκως με επιτόκιο 6% ετησίως από της επιδόσεως της αγωγής της ως την εξόφληση.

Αριθμός απόφασης: 2903/2013

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 9/4/2013, 21/5/2013
και 11/6/2013.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΟΪΛΕΝΤΑΚΗΣ

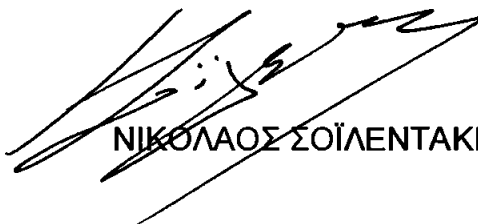

ΑΓΑΠΗ ΓΑΛΕΝΙΑΝΟΥ-ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗ

Η απόφαση δημοσιεύθηκε στην ίδια πόλη, σε έκτακτη δημόσια
συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 26/6/2013.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΟΪΛΕΝΤΑΚΗΣ

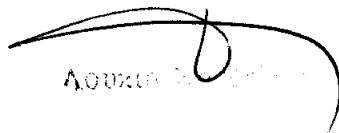

ΛΟΥΚΙΑ ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

Τ.Π.

Ακριβές φωτοτυπικό
αντίγραφο
Αθήνα . . . 25.7.13.
Γραμματέας

ΛΟΥΚΙΑ ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

